

דין, מה תהא עליה. (6)

תשפכנו כמים". ודרשינן: דוקא דם חולין שנשפך כמים איתקש למים, וחשיב משקה, והרי הוא מכשיר את האוכלין. אבל דם קדשים, שצריך לזורקו על המזבח, ואינו נשפך כמים — לא חשיב משקה, ואינו מכשיר את האוכלין.

[ודם התמצית שאינו נזרק על המזבח, בלאו הכי לאו משקה הוא. משום שאינו קרוי דם, כדאיתא לעיל].

ואלא שמא תאמר דאיתכשר הבשר במשקי [מים] של בית מטבחיא.

הא ליכא למימר הכי.

דהא אמר רבי יוסי בר חנינא: משקי בית מטבחיא, לא דייק שהן דכן [טהורים], אלא שאף אין הם מכשירין את האוכלין.

דסבירא ליה שמן התורה אין מכשירים אלא מים מחוברים. אבל מים שנתלשו וניתנו בכלי, אינם מכשירים את האוכלין מן התורה, אלא מדרבנן בלבד. ובעזרה לא גזרו כן, משום הפסד קדשים. (2)

בעלים ניהו. ובקידושין נב איתא, דאף לרבי יוסי הגלילי דקדשים קלים ממון בעלים, אין זה אלא מחיים. אבל לאחר שחיטה, משלחן גבוה קא זכו. הלכך לאחר שחיטה שוב לא מהני להו הכשר. והוצרכנו להעמיד דוקא כשניתנו עליהם המים מחיים. ואף על גב דבין כך לא הוכשר קודם שחיטה, שהרי בעלי חיים אינם מקבלים טומאה, מכל מקום עדיין המשקה טופח עליהם לאחר שחיטה, קודם ד' עבודות. ועד גמר העבודות, ממון בעלים הם. קצות החושן, תו סק"א.

2. ואף דלעיל מוקמינא לה בדם קדשים בלבד,

כ-א ולא מיבעיא אם הכלי שנולד בו הספק נמצא בידי האדם, אלא אפילו בכלי המונח על גבי קרקע, וספק אם הביא האדם עליו את השרץ או לא, הוי נמי כספק בדבר שיש בו דעת לישאל. כיון שבאה הטומאה על ידי האדם, שיש בו דעת לישאל.

שנינו לעיל: מחט הנמצאת בבשר — הבשר טמא.

והוינן בה: הרי קיימא לן, שאין האוכלין מקבלים טומאה אלא אם כן הוכשרו לטומאה, על ידי נתינת משקין עליהם.

והאי בשר — דאיתכשר במאי? (1)

אי נימא דאיתכשר בדם.

והא אמר רב חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מניין לדם קדשים שאינו מכשיר את האוכלין?

לפי שנאמר בדם "לא תאכלנו, על הארץ

6. ומדמינן את זה שהדבר המטמא הוא ביד אדם, להיכא שהדבר הנטמא [דהיינו הסכין] הוא ביד האדם. רבינו פרץ.

1. והא דלא פריך לה אקרא ד"והבשר אשר יגע בכל טמא", משום דקרא מצינו לאוקמא בבשר שלמים לאחר שחיטה, שנאכל בכל העיר. והדיחוהו במים מחוץ לעזרה. רש"י.

אמנם בחולין לו ב מקשינן כן אקרא, היכי אשכחן טומאה בבשר. וצריך עיון, אמאי לא משני התם, כדכתב רש"י הכא.

ויש לומר על פי המבואר להלן [הערה 10], דלא מהני הכשר אלא בקדשים קלים דממון

שהרי לא קתני "הבשר פסול", אלא "הבשר טמא". ומשמע שהוא אפילו מטמא אחרים.

ואימור, הא דמהניא ליה חיבת הקודש לאשוויי להו כאוכלין, אין זה אלא לאיפסולי לגופיה דקודש, להכשירו להטמא בעצמו.

ואלא שמא תאמר דאיתכשר הבשר בחיבת הקודש⁽³⁾ — שהקדשים מקבלים טומאה אף בלא הכשר, משום שחשיבותם [חיבת הקודש] עושה אותם לאוכלין המקבלים טומאה⁽⁴⁾.

הא ליכא למימר הכי.

אלא שהרמב"ן שם כתב, "וטעם ההכשר בעבור כי לכלוך השרץ והמטמאים ידבק במאכלים בלחות ולא כן ביבשים. ועשתה התורה הרחקה יתירה לטמא המוכשרים במים וניגבו, שלא ניתן דברינו לשיעורין". ולפי זה צריך ביאור, איך מהני חיבת הקודש להכשיר את האוכלין.

וצריך לומר, דכל דין הכשר נאמר רק בדבר שצריך תורת אוכל, כדי שיקבל טומאה. ואחרי שנתחדש בקדשים, דמשום חיבת הקודש יש להם טומאת אוכלין אף בלא שתהיה בהם תורת אוכל, ממילא אינם צריכים הכשר. בשם הגרי"ז.

4. והרמב"ם בפרק י מטומאות אוכלין הלכה יז כתב: פרת קדשים שהעבירה בנהר הרי זו מוכשרת. במה דברים אמורים, להיות הבשר טמא בדין תורה. אבל להתטמא מדבריהם, אין הקודש צריך הכשר. אלא חבת הקודש מכשרת את הבשר! העולה מדבריו שחיבת הקודש אינה מכשרת אלא מדרבנן.

והשיג הראב"ד: "והלא במסכת חולין למדו לחיבת הקודש, שמכשרתן מן התורה".

ויעוין בכסף משנה שם.

וכבר נחלקו בזה רש"י ותוספות לעיל יט א, ובזבחים לד.

אלא שכבר הקשו האחרונים, שהרמב"ם עצמו כתב בפרק יח מפסולי המוקדשין הלכה יב, שהאוכל כזית מלבונה שננטמא לוקה. אלמא, אית ליה דחיבת הקודש דאורייתא.

ויעוין במנחת חינוך מצוה קמה שכתב,

לא אמרינן כן אלא לרב, דמוקי ל"טמא" דכתיב במשקין, אהכשר. דלדידיה, אייתר האי קרא, לרבות הכשר למשקין תלושין. ושינויא דחיקא הוא. משום דקתני, "משקי" בית מטבחיא אינן מכשירין. ומשמע דקאי אף אמים, כדפריך בחולין לו ב. הלכך, לשמואל דאית ליה דטומאת משקין מן התורה, ולא אייתר האי קרא לרבות תלושין להכשר, לעולם אין התלושין מכשירין. תוספות.

ויעוין במהר"ם חלאווה שהקשה על זה, והרי אף אם אין תלושין מכשירין, אין זה אלא במים. אבל שאר משקין ודאי מכשירין אף בתלושין. דהא לא משכחת לה בהם שיהיו מחוברים, וכדכתב רש"י לעיל טז א.

וכתב, דאין הכי נמי, דהוה מצי לשנוי "תרגמא אדם", כדמשיננין לעיל [שם].

ואף מהרמב"ם מוכח, דלית מאן דפליג, דאף משקין מחוברין מכשירין [יעוין שם בהערה 6].

3. ושני דרכים מצינו בגדר הכשר. רש"י על התורה [ויקרא יא לח] כתב, "שלא הקפידה התורה אלא להיות עליו שם אוכל". וכן איתא בחינוך מצוה קס, "שאיין דין טומאת הפירות וטהרתן עד גמר מלאכתן וכו' שלא יהיו נקראים אוכל עד שיוכשרו במים".

ולפי זה מוכן בפשיטות, הא דמהני חיבת הקודש במקום הכשר מים. שהרי ילפינן מעצים ולבונה, דמהני חיבת הקודש לדבר שאינו אוכל, לאשוויי אוכל. והכי נמי מהני להחשיבו כאוכל, אף בלא הכשר.

דבעי ריש לקיש: צריד [סולת יבשה⁽⁵⁾ שלא נגע בה השמן⁽⁶⁾] של מנחות שנטמא, שלא הוכשר אלא בחיבת הקודש,⁽⁷⁾

האם הוא מטמא את הנוגע בו, ומונין בו ראשון ושני לטומאה.⁽⁸⁾

אבל לטמא אחרים, ולמימנא ביה [בנוגע בו] מדרגות של ראשון ושני לטומאה — האם נמי לענין זה מהני חיבת הקודש?!

וכי תימא שאכן מהני חיבת הקודש לקבלת טומאה, ואף לטמא אחרים, אם כן תפשוט מינה הא דבעי ריש לקיש.

דמהני צירוף לקבלת טומאה. לכך פירשו, דאיירי כשעדיין לא נתן שמן במנחה.

ונראה דתליא בשני הדרכים שהובאו לעיל בהערה 3, בענין הכשר. דלרש"י לשיטתו, לא שייך ענין צירוף כלי להכשר. שהרי אותו חלק שלא הוכשר, אין בו תורת אוכל. ומה יועיל לו הצירוף לאוכל. אבל להמבואר ברמב"ן דההכשר הוא דין בקבלת הטומאה, שפיר מהני לזה צירוף כלי, כמו דמהני לעצם קבלת הטומאה. בד קודש.

7. ומדברי התוספות לעיל יט א [ובעוד כמה מקומות בפירקין] מוכח, דאף בעצים ולבונה שנתרבו לטומאה מדין חיבת הקודש, מיבעי ליה לריש לקיש אי מהני למימני ביה ראשון ושני.

אבל הרמב"ן בחולין לה הביא בשם רבינו תם, דלא מיבעי ליה לריש לקיש אלא בלא הכשר מים. אבל עצים ולבונה שהוכשרו במים ונטמאו, פשיטא דעושים ראשון ושני.

והשיטה מקובצת בחולין לו א [אות ז] כתב איפכא. דדוקא באוכל שלא הוכשר במים מיבעיא ליה. אבל בעצים ולבונה, פשיטא דלא מהני להו חיבת הקודש אלא להפסל. אבל לא לעשות ראשון ושני.

ולכאורה מדברי הגמרא במנחות קב ב, מוכח להדיא כדברי התוספות הכא. דתלי התם פרה ונותר דאינם חשובים אוכל [לרבי שמעון דסבר "כל העומד לשרוף, כשרוף דמי], ואינם מקבלים טומאה אלא מדין חיבת הקודש, באיבעיא דריש לקיש בצריד של מנחות. חידושי רבי שמואל.

8. ולכאורה נראה דספיקו של ריש לקיש הוא,

דחילק הרמב"ם בין עצים ולבונה דמהני חיבת הקודש להחשיבם לאוכל מן התורה, לבין הא דמהני חיבת הקודש להכשיר אף בלא קבלת מים. שזה אינו אלא מדרבנן. ואף דבחולין לו ב מדמינן לגמרי שני דינים אלו, ומסיק דתרוייהו דאורייתא הם, לא פסק הרמב"ם כסוגיה דהתם.

והרמב"ן בחולין לה כתב איפכא. דבעצים ולבונה מהני חיבת הקודש רק מדרבנן. אבל לענין הכשר, מהני חיבת הקודש מן התורה, דאין צריך הכשר מים. וקרא ד"והבשר", להכי הוא דאתא. והא דרשינן מינה "לרבות עצים ולבונה", אינה אלא אסמכתא בעלמא.

5. ומשמע דהחלק שנבלל בשמן ודאי הוכשר. וקשיא, הא מנחות הן קדשי קדשים, ולכולי עלמא ממון גבוה הן. ואין מהני בהו הכשר? הא ליכא רצון הבעלים, וכדהקשה קצות החושן להלן, יעוין בהערה 10].

ויש ליישב, דכיון שנתנית השמן היא משום ציווי התורה, שפיר חשיב כנותן מרצון הבעלים. דכיון דהוי ממון גבוה, שפיר איכא דעת שכינה. קהלות יעקב, בבא מציעא סימן ל.

עוד כתב, דאפשר אף הרמב"ם מודה דהיכא דניתן בידים, סגי אף ברצון הנותן שאינו בעלים. ולא כתב דבעינן לרצון הבעלים, אלא בשנפסלו המים מאליהם. ובהכי סלקא נמי קושית הקצות החושן הנ"ל.

6. רש"י. וכונתו דנתן שמן בכלי, ועדיין לא הגיע השמן לכל מקום בכלי. והתוספות בחולין [לו א] הקשו, דאם כבר ניתן השמן בכלי, יכשיר את המנחה כולה, מדין צירוף כלי. וכמו שמצאנו

אמר רב יהודה אמר שמואל: הכא במאי עסקינן, כגון שהיתה פרה של זכחי שלמים, והעבירה בנהר קודם שחייטתה, ואחר כך שחטתה. ועדיין משקה הנהר טופח עליה לאחר שחייטתה. (10) ואי אפשר שלא יפול משקה מן העור על הבשר ויכשירו לקבל

או דלמא, לא מהני חיבת הקודש אלא לטמאות את עצמו בלבד, ולא לטמא אחרים. (9)

ומדלא פשטה ריש לקיש ממתניתין, שמע מינה, לא איתכשר בשר זה בחיבת הקודש, אלא במשקין.

דרבנן, וזה תליא בספק ריש לקיש. מיהו, מפשטות דברי הרמב"ם נראה דקאי אף אטומאה דאורייתא. ויעוין בכתבי הגרי"ז שכתב ליישב, דהנה השיג עוד הראב"ד שם: "כמה דבריו מבלבלים, ומה ענין ערבוב צריד של מנחות, עם פיגול ונותר שהם מטמאין מעצמם. וצריד של מנחות אינו מטמא עד שיקבל טומאה ממקום אחר". וצריך לומר, דאין כונת הרמב"ם לטומאה דאורייתא. אלא כמו שגזרו טומאה על הנותר והטמא, כן גזרו על כל הפסולים. ואף צריד של מנחות שנפסל בפסול טומאה מחמת חיבת הקודש, הוה בכלל זה. ואינו ענין כלל לספיקו של ריש לקיש.

10. וקשיא, לדעת הרמב"ם בפרק יב מטומאות אוכלין הלכה א, דאין המשקין מכשירין אלא כשניתנו מרצון הבעלים, הרי קדשים ממון גבוה הם. ואיך מהני להו הכשר מים מרצון בעל הקרבן.

ויש לומר, דקאי אליבא דרבי יוסי הגלילי, דקדשים קלים ממון בעלים הוא. קצות החושן תו סק"א.

ויעוין במנחת חינוך מצוה קס, שהקשה עליו מהא דאיתא בסוכה לה, דלא יטול אתרוג של מעשר שני, משום שמכשירו לקבל טומאה. והרי מעשר שני ממון גבוה הוא.

אלמא, אף לדעת הרמב"ם אין צריך בעלים ממש. אלא סגי בניחותא של האדם שהדבר מיוחד לו, והוא שליט להשתמש בו. קהלות

האם דין חיבת הקודש גורם דין קבלת טומאה גמורה, או דהוי רק פסול טומאה לענין קרבנות. אלא דהרמב"ם בפרק ו מאיסורי מזבח הלכה ה כתב: וכן העצים והלבונה, אף על פי שאינם אוכלין, הרי הן מתטמאין כאוכל לענין הקרבנות!

משמע מדבריו, דפשוט הוא דלא נאמר דין חיבת אלא לענין פסול טומאה דקרבן. ולא תליא באיבעיא דריש לקיש. שהרי ספק ריש לקיש לא איפשיט, כדכתב בפרק יב מאבות הטומאות. ואף לצד דמונין בו ראשון ושני, אינו אלא לטמא קדשים אחרים ולא חולין. כתבי הגרי"ז. אכן הרמב"ן [חולין לה] כתב, דעצים ולבונה מטמאים אף תרומה.

9. וכתב הרמב"ם בפרק יב מאבות הטומאות הלכה יג, לגבי אוכלי קודש שלא הוכשרו: "במה דברים אמורים לפסול האוכל עצמו, ולאוסרו באכילה. אבל למנות בו ראשון ושני, הרי זה ספק!

ובפרק ח שם הלכה ג כתב: הפיגול והנותר וצריד של מנחות, הרי הן כראשון לטומאה ומונין בהם ראשון ושני! וזה סותר לדבריו הנ"ל. וכבר השיגו הראב"ד, דבעיא דלא איפשיטא היא.

וכתב הכסף משנה ליישב, על פי מה דאמרינן במנחות קב ב, דריש לקיש מדאורייתא קא מיבעיא ליה. אבל מדרבנן ודאי מנינן ראשון ושני. ומה שכתב הרמב"ם בפרק יב דאינו אלא ספק, קאי שם על טומאת ידים דאינה אלא

טומאה מהמחט. (11)

וְלֹהֲכֵי נֶקֶט פְּרָה שֶׁל שְׁלָמִים, מִשּׁוֹם שְׁעוּרָה
וּבִשְׂרָה לְבַעֲלִים. (12) וְלֹכֵן הוּא מַעֲבִירָה בְּנֶהֱרָה,
כְּדֵי לִיִּפּוֹתָם (13).

שְׁנִינוּ הַתֵּם: אִם נִמְצְאָתָה הַמַּחֲט כִּפְרָשׁ –
הַכֹּל טָהוֹר.

וְהוֹיֵנָה בַּהּ: הִיא אֵף אִם לֹא נִגְעָה הַמַּחֲט
בְּבִשָׂר, מִכֹּל מְקוֹם הַפְּרָשׁ עֲצָמוֹ נִטְמָא
מִחֲמַתָּהּ. וְנִיְהָדָר הַפְּרָשׁ וְנִיְטַמְּיָה לְבִשָׂר.
שְׁהָרִי נִהְיָה לְהַשְׁקוֹת אֶת הַבְּהֵמָה קוֹדֵם
שְׁחִיטָתָהּ, כְּדֵי שֶׁיְהִיָּה נֹחַ לְהַפְשִׁיטָהּ. וְלֹכֵן
הַפְּרָשׁ עֲדִיין רַךְ לְאַחַר הַשְׁחִיטָה, וְתוֹרַת
מִשְׁקָה עָלָיו. וְהַמִּשְׁקָה מִטְמָא אֶת הָאוֹכְלִין.

אָמַר רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה: הַכֹּא בְּמֵאֵי עֲסֻקִין,
כִּפְרָשׁ עֵבָה, שְׁאִינוּ מִקְבָּל טוֹמְאָה כֻּלָּל,
מִשּׁוֹם דְּלֹאוּ מִשְׁקָה הוּא.

רַב אֲשִׁי אָמַר: אֲפִילוּ תִימָא, כִּפְרָשׁ רַבָּה

אִירִי מִתְנִיתִין, נִמִּי אִינוּ מִקְבָּל טוֹמְאָה.
מִשּׁוֹם דְּהוּי מִשְׁקָה סְרוּחַ, וּמִמְעֻטִין לִיה
מִדְּכֹתִיב "וְכֹל מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתָּה" – פֶּרֶט
לְמִשְׁקָה סְרוּחַ.

תְּנִי תְּנָא קָמֵיה דְּרַב שִׁשְׁתִּי: שְׂרִין מִטְמָא אֶת
הַמִּשְׁקִין מִקַּל וְחוֹמֵר: וּמָה כְּלֵי שְׁנִטְמָא
בְּשֶׁרֶץ מִטְמָא אֶת הַמִּשְׁקִין, שְׂרִין עֲצָמוֹ לֹא
כֹּל שְׂכָן!

וְאוֹתָן מִשְׁקִין שְׁנִטְמָאוּ בְּשֶׁרֶץ, חוֹזְרִים
מִטְמָאִין אֶת הַכֹּלִי.

וְקָא סְלִיק אֲדַעְתִּין, דְּהֵיִינוּ כְּרַבִּי יְהוּדָה קוֹדֵם
שְׁחֹזַר בּוֹ, וְסַבְר שְׁמִשְׁקִין טְמָאִים מִטְמָאִים
אֶת הַכֹּלִי.

וְאוֹתוֹ הַכֹּלִי שֶׁהוּא שְׁנִי, מִטְמָא אֶת הָאוֹכְלִין.
שְׁהָרִי כְּתִיב "כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכּוֹ יִטְמָא". וְקָא
סְלִיק אֲדַעְתִּין, דְּקָאֵי אֵף עַל כְּלֵי שְׁנִטְמָא
מִמִּשְׁקִין הַבָּאִים מִחֲמַת שְׂרִין.

[יעוין לעיל טז א, הערה 5].

12. רש"י. והקצות החושן כתב על פי דרכו
[יעוין בהערה 1], דבדוקא נקיט "זבחי שלמים".
משום דקדשים קלים ניהו. אבל בקדשי קדשים
לא מהני הכשר.

13. והש"ך ביורה דעה [סימן לט ס"ק לב]
פירש, דהטעם שמשקין את הבהמה קודם
שחיטה, הוא משום הסירכות שביריאה,
שמנתקת על ידי ההשקאה.

ומסוגיין הוכיח הצ"ח שלא כדבריו. דאם
כן, אמאי מוקי לה דוקא בפרת שלמים. והא אף
חטאות ואשמות יש להשקותן. שהרי אם תמצא
בהם סירכא, יצטרך להביא קרבן אחר.

יעקב בבא מציעא סימן ל, על פי החזון איש.
ויעוין עוד לעיל, הערה 5.

11. רש"י. והקשו תוספות הא בכהאי גוונא
תלושין הם. ולשמאל, מים תלושין אין
מכשירים.

לכן כתבו, דעל ידי הכשר העור הוכשר אף
הבשר. משום שהוא שומר לבשר. ולכולי עלמא
יש שומר להכשיר [כלומר, נתינת מים על
השומר מכשירה את האוכל].

וצריך עיון, הרי בשעה שעברה בנהר לא
שייכא הכשר. דהא בעלי חיים לא בני הכשר
ניהו. ולאחר שחיטה כבר נעשו המים תלושין.
שפת אמת.

וביישוב שיטת רש"י, כתב האבן האזל, דכל
שלא ניתנו המים בכלי עדיין חשיבי מחוברים

וכדי שלא תטעה בסדר שלש הטומאות הבאות מחמת שרץ, יהא סימנך: נזייתא [עושי שכר]! שקודם הם מניחים את הכלי, ואחר כך נותנים בו את השעורים, ואחר כך את המשקה. וכמו כן הוא סדר טומאת שרץ. השרץ מטמא את הכלי, והכלי מטמא את האוכל, והאוכל מטמא את המשקה.

תנן התם: שרץ שנמצא בתנור, הרי הוא מטמא את התנור. והפת שבתוכו נעשית שניה בלבד. מפני שאין השרץ נוגע בפת, אלא הוא מטמא את התנור תחלה, ועושהו ראשון, והתנור מטמא את הפת ועושה אותה שני לטומאה.

אמר ליה רב אדא בר אבהה לרבא: והרי קיימא לן שכלי חרס מיטמא מאוירו. ואם נמצא שרץ בחללו, הרי הוא נטמא מחמתו, אף אם לא נגע בו. אלמא, אם נמצאת בתוכו טומאה, הרי הוא כאילו מלא טומאה. ואם כן, הפת שבתוכו, תיטמא ישירות מהשרץ. דניחוי להאי תנור כמאן דמליא טומאה דמי, ותיחוי האי פת ראשונה לטומאה, כאילו נוגעת ונטמאת מהשרץ עצמו.

אמר ליה רבא: לא סלקא דעתך לומר כן.

דהרי תניא: יכול יהו כל הכלים, כגון כלי מתכת וכלי עץ, הנתונים בתוך כלי חרס גדול, מטמאין [נטמאים] מאויר כלי חרס כאשר יש בתוכו שרץ מת?

תלמוד לומר: "כל אשר בתוכו [בתוך הכלי כ-ב חרס] — יטמא", וסמוך ליה, לומר איזה דבר הנמצא בתוכו יטמא — "מכל האוכל אשר יאכל".

ולכן דרשינן הכי: רק אוכל הנמצא בתוך

ואותם האוכלין שהם שלישיים, מטמאין את המשקין. וכרבי עקיבא דדריש "יטמא" "יטמא", שהאוכל שנטמא בכלי מטמא את המשקין.

[ואינו כן אליבא דאמת. דהא לא קאמר רבי עקיבא, אלא שאוכלין שניים הבאים מחמת כלי שנטמא בשרץ מטמאים את המשקין. אבל אוכלין שנטמאו בכלי שנטמא במשקין הבאים מחמת שרץ, שאינם אלא שלישי, אינם מטמאים משקים. אלא דעדיפא מיניה פריך].

ולמרנו בזה, שלש טומאות בשרץ. שטומאת שרץ עושה אף שלישי לטומאה.

ותמהינן: והא כל הני שנמנו, ארבעה הן. שהמשקין הם ראשון, והכלי הוא שני, והאוכלין הם שלישי, והמשקין — רביעי נינהו.

ומשיננן: גזו [חתוך] את המשקין דנמנו ברישא. והכי קתני: השרץ מטמא את הכלי. והכלי את האוכלין. והאוכלין מטמאים את המשקין. והיינו כרבי עקיבא דאמר: ככר שני עושה שלישי בחולין. אבל שלישי לא עושה רביעי.

והוינן: אדרבה, גזו משקין דסיפא. וניתני הכי: השרץ מטמא את המשקין. והמשקין את הכלי. וכלי מטמא את האוכלין. ותו לא. דהשתא שפיר איכא שלש טומאות בלבד.

ודחינן: לא מסתבר לאוקמא בהכי. שהרי לא אשכחן שום תנא דאמר "משקין מטמאין כלי", אלא רבי יהודה בלבד אמר כן. ואף הוא הדר ביה מכך, כדאיתא לעיל.